

LENA ANDERSSON SOM SAMHÄLLS- OCH RELIGIONSKRITIKER

I det stundom lamma svenska debattklimatet är det uppfriskande att läsa Lena Andersson. Hennes penna är inte bara vass. Den siktar in sig på väsentligheter, som rör samhälle, religion och människans plats på jorden.

Man skulle kunna säga att hon är allas vårt bollplank, som finns där med en svidande, rak återstutts – orden återkommer med väl taggad kraft och styrka.

Nu finns en stor del av Lena Anderssons artiklar, prosa, pjäser samlade i en väl tilltagen volym på fyrahundra femtio sidor. Här – i korta avsnitt, längre pjäser och sammanfattande ord, samlas en slagkraftig brygd av klokskap och provocerande förnuft.

Ty hos Lenas Andersson är det i förstas hand tankeförnuft som råder. Redan i tidig tid tog hon parti för det enkla och klara, hon avskydde romantikens trollkonster och otydliga begreppsapparat. Hon förblev en dotter av svensk upplysningstid, där dimmorna måste skingras, för att kunna ana horisontens klarhet och stringens.

För detta krävs naturligtvis mod, kunnande, insikt och en smula fast mark under fötterna. Hon står vid sidan av själva samhället, som objektet. Det handlar om att inte bli för involverad i systemet; ständigt behov av kontroll och genomlysning. Det transparenta står i centrum för författaren.

Boken innehåller sex kapitel vars innehåll rymmer kulturrelativism, rationalism, ateism, Jesus, yttrandefrihet och religion.

När religionskritiken kommer på tal kan det vara välgörande, att åter anknyta till det som varit bl.a. Ingemar Hedenius, Alvar Ellegård och omständigheterna kring konciliet i Nice 325.

Det är aldrig farligt att ta emot uppritiga åsikter – hellre det än en mjukvara som förskönar och spekulerar.

Som pedagog i den svenska skolan och uppfostrad i fler läroplaner kan Lena Anderssons tankar och kritik av skolans arbetsmetoder vara välgörande. Det kan

handla om grupparbetet, som blev en plåga, vilken bestod i att bevara sneda statusrelationerna i gruppen.

Hon skriver: Gruppdynamik är mobbningens förutsättning. Ingen mobbar någon utan en publik eller en tänkt publik” Visst kan det vara så. Då är gammal katederundervisning att föredra.

Massmedias förmåga, att under tsunamikrisen förmedla skuld för de överlevande förmedlar en tänkvärd insikt.

Socialdemokraterna och Torekovöverenskommelsen 1971, då monarkin förlamades, tillförmån för idoldyrkan och massmedial påverkan, får en kraftig spark på smalbenet, liksom folkhemmets skapare, med fyrtiotvå års socialdemokratiskt ledarskap

Bokens texter har tidigare publicerats i Dagens Nyheter, fokus, Newswill, Sveriges Radio och Tiden åren 2005-2011. Pjäserna, som avslutar varje kapitel, har satts upp av Teater Järva, Örebro länsteater och Stockholms stadsteater.

Hans-Evert Renérius

Lena Andersson. FÖRNUFT OCH HÖGMOD. Natur & Kultur.